

Kako spraviti mlade na volitve?

Izzivi politične participacije mladih

Prof. dr. Tomaž Deželan

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede

ASEF Speaker Series, 18 maj 2023, SAZU

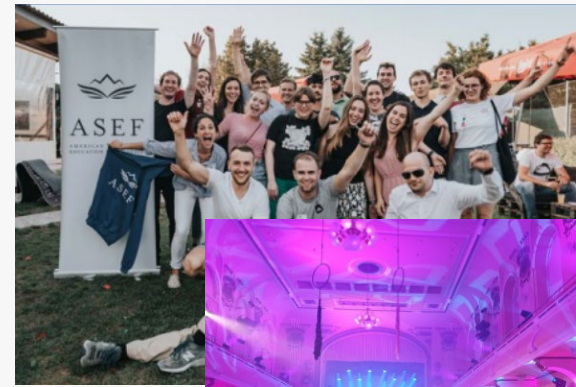
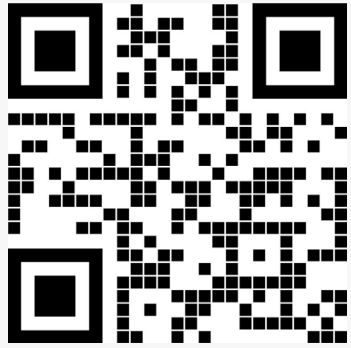

ASEF

SPEAKER SERIES

Predavanja bomo pričeli ob 19:03

asef.net

- ASEF štipendijski program:
 - 10 tedenski raziskovalni obisk v tujini
 - ASEF tutorstvo
 - Delavnice, predavanja
 - Team building, izleti, ostali dogodki...
- ASEF Speaker Series

Dr. Tomaž Deželan

DANES

Raziskovalec na
Centru za
politološke
raziskave

Svetovalec za politično
participacijo mladih pri
OSCE, EYF, IDEA

Raziskovalec
na Univerzi v
Edinburgh-u

Mednarodni
raziskovalni
projekti

Prof. na Fakulteti
za družbene
vede, UL

Slovenska
nacionalna
agencija
Erasmus+ Mladi
v akciji

Visokošolski
akreditacijski
strokovnjak

Strokovni
ocenjevalec
Evropske
komisije

Kako mlade spraviti na volitve? Izzivi participacije mladih

prof. dr. Tomaž Deželan

Center za politološke raziskave, Univerza v Ljubljani Fakulteta za družbene vede

Četrtek, 18. maj ob 19:00 (CET)

Prešernova dvorana SAZU (Novi trg 4, 1000 LJ) | Zoom

ASEF

AMERICAN SLOVENIAN
EDUCATION FOUNDATION

Vprašanja

- **KDAJ?** Na koncu predavanja

- **KAKO?** Vprašanja zastavite v Q&A ali v Chat

Joining as a participant?

Enter code here

Donirajte del dohodnine ASEFu

- **1% dohodnine** za financiranje upravičencev do donacij.
- Donacija dela dohodnine vas **ne stane nič**.
- Zadnji rok je **31. december 2023**.

Kako oddati zahtevek:

- 1. Elektronsko** prek portala eDavki.
 - Vloga “Zahteva za namenitev dela dohodnine za donacije (Doh-Don)”.
 - V vlogi vpišite naziv organizacije (Inštitut ASEF),
 - davčno številko (84740175) in
 - višino odstotka, ki ga namenjate (0,1, %, 0,2 %, ... 1%).
- 2. Osebno ali po pošti** pri pristojnem finančnem uradu z izpolnjevanjem **fizične kopije dokumenta**. Dokument lahko dobite danes pri nas.

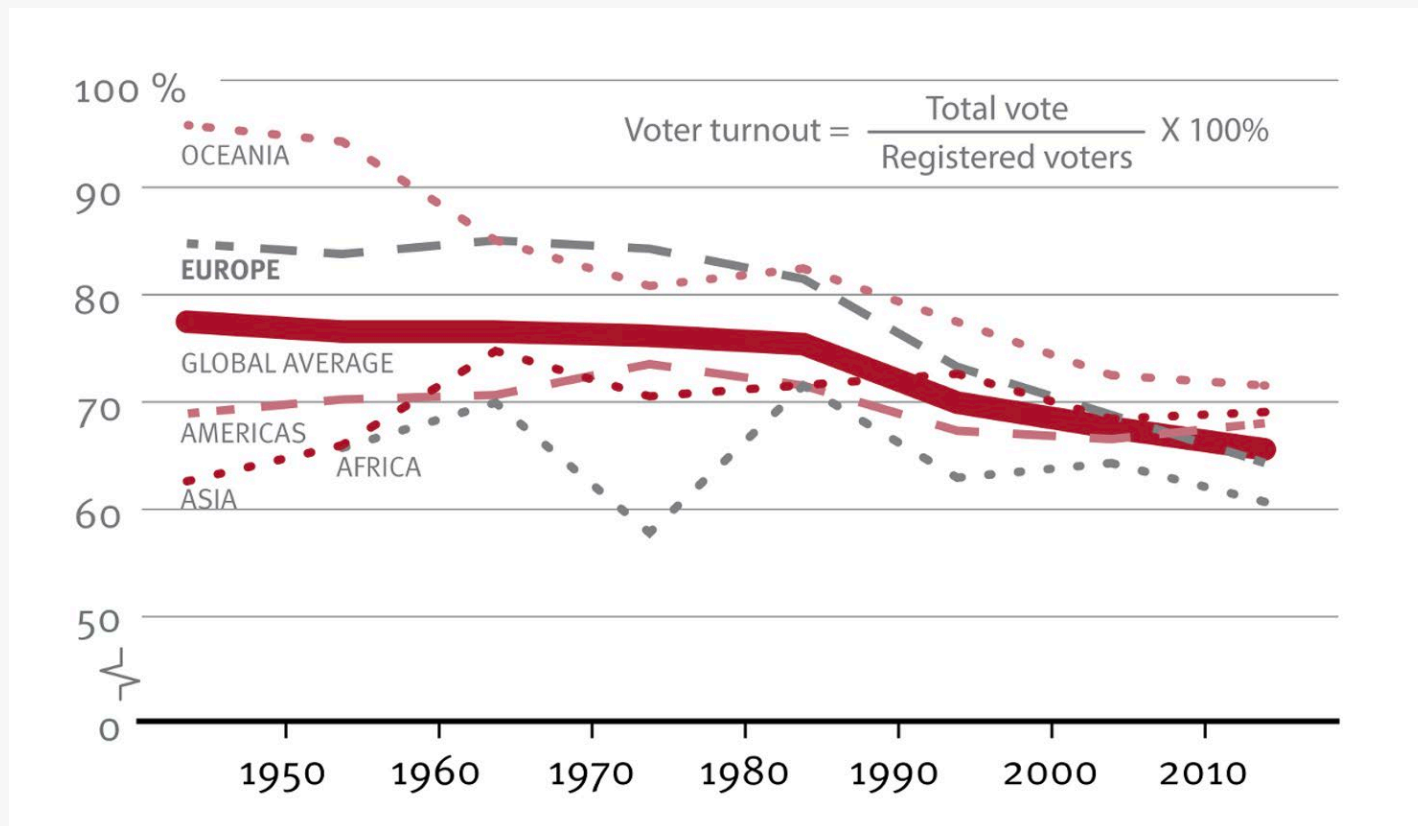

Z vašo donacijo bo ASEF lahko še dalje omogočal nove priložnosti za mlade talente in povezoval Slovenijo s svetom.

Problem politične participacije

Globalni upad volilne udeležbe (1945-2015)

Zakaj je politična participacija pomembna?

- argument legitimnosti – če je pomemben del populacije precej manj aktiven, potem pogoji za kolektivno samoupravljanje niso izpolnjeni
- argument boljšega življenja in boljše skupnosti
- argument „lastništva“ nad skupnimi odločitvami (odgovornost do skupaj sprejetih odločitev in predanost družbi)
- rekrutacija bodočih predstavnikov (bazen kandidatov)
- argument boljših politik – participacija poveča stopnjo informiranosti o preferencah državljanov
- pristranskost politik v smeri tistih, ki participirajo – izidi javnih politik so pristranski do tistih, ki participirajo v večji meri (artikulacija interesov)
- argument vplivanja nad odločevalci ter nadzora nad njimi

1
1

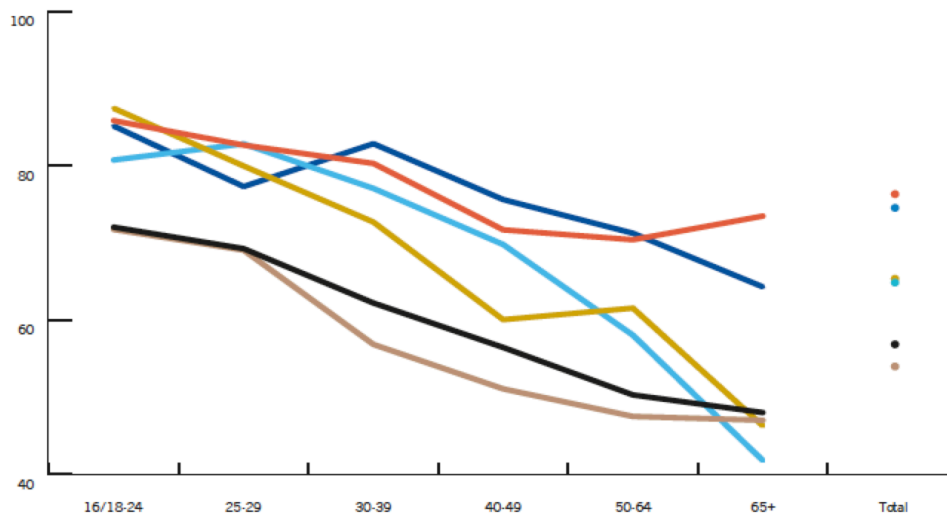
Zakaj je še posebej politična
participacija mladih problem?

Udeležba na volitvah v EP po starostnih skupinah

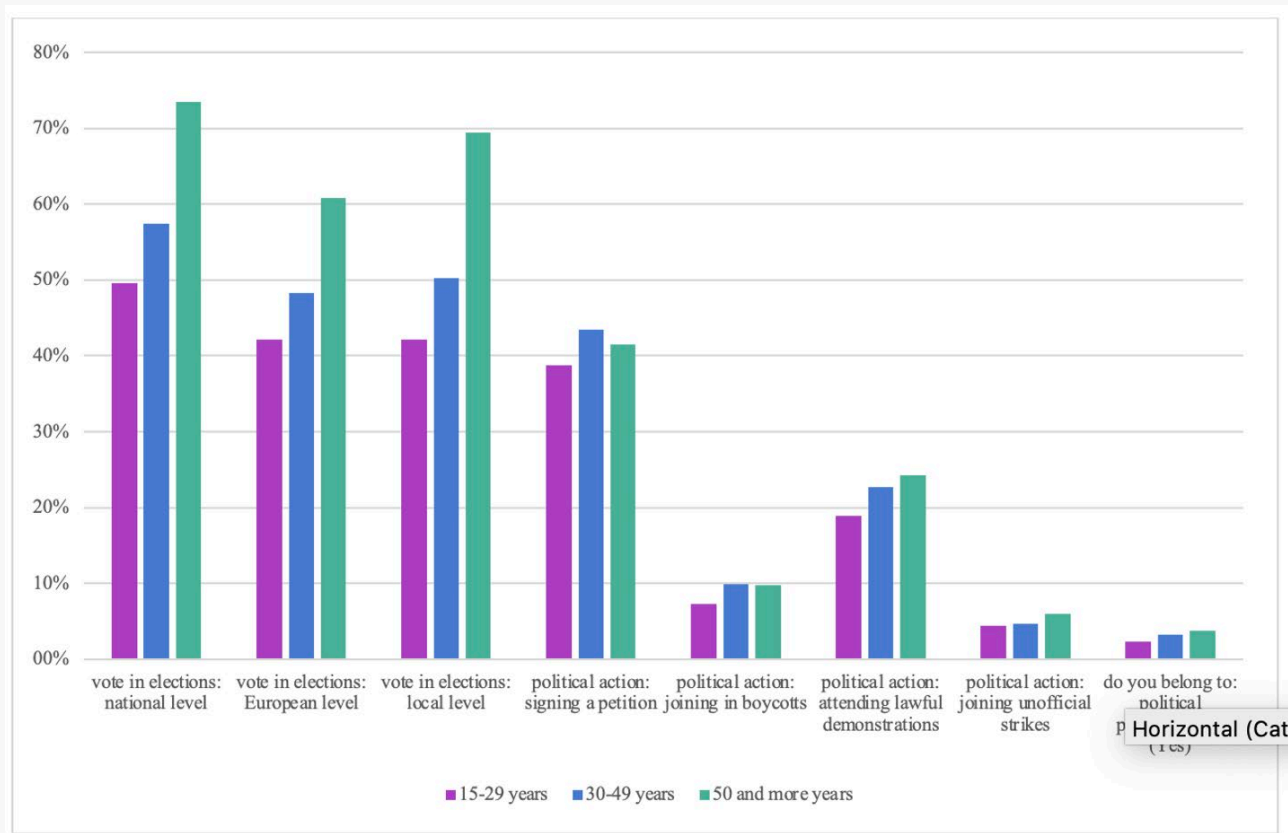
Table 1. Voter absenteeism in EU parliamentary elections for Spain, Croatia, Estonia, United Kingdom, Poland and EU average across different age groups. (Did you yourself vote in the recent European Parliament elections? 'Did not vote'.)

Age group	EU 28	Spain	Poland	Estonia	Great Britain	Croatia
16/18-24	72,1%	71,8%	85,9%	87,5%	80,8%	85,2%
25-29	69,3%	69,1%	82,7%	80,0%	82,9%	77,3%
30-39	62,2%	56,8%	80,3%	72,7%	77,1%	82,9%
40-49	56,4%	51,0%	71,6%	60,0%	69,8%	75,6%
50-64	50,2%	47,4%	70,3%	61,5%	58,0%	71,2%
65+	47,9%	46,9%	73,4%	46,2%	41,7%	64,2%
Total	56,9%	54,0%	76,1%	65,0%	64,7%	74,5%

Source: Schmitt et al. (2015)

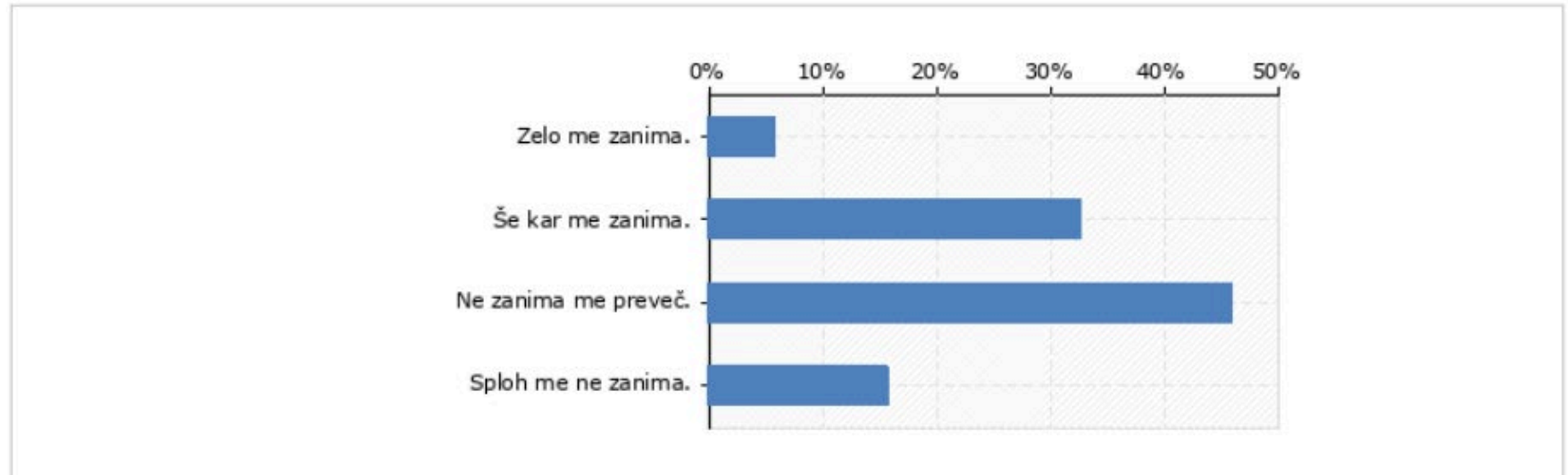

Razkorak med mladimi in ostalimi starostnimi skupinami

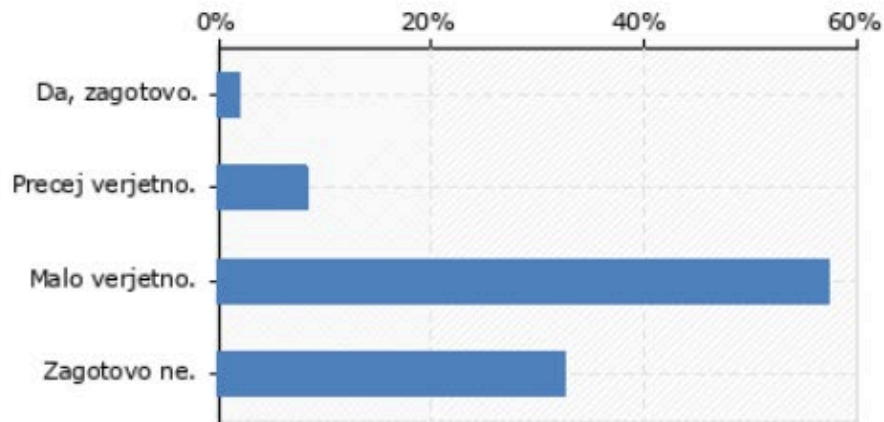
Nizko zanimanje za politiko

Ali vas zanima politika? (n = 1387)

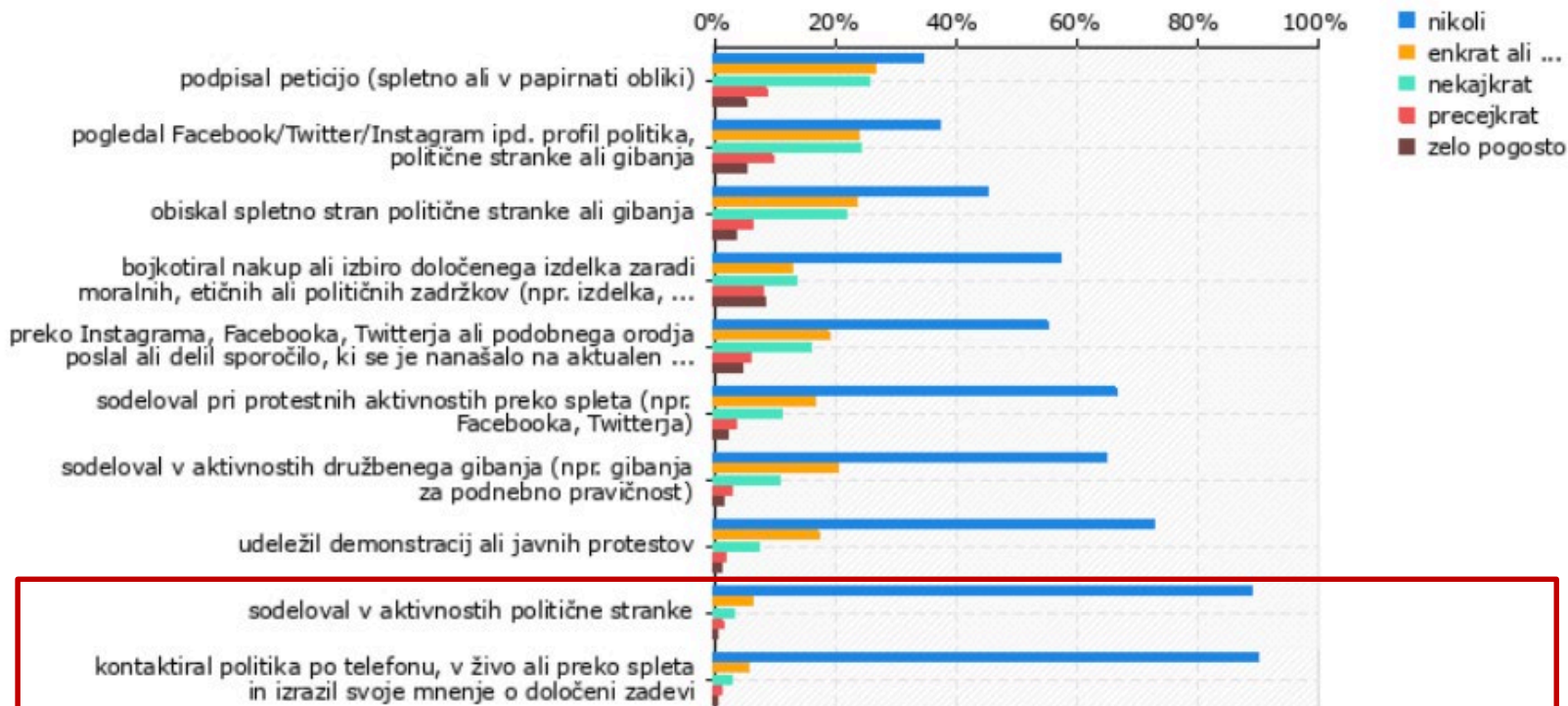
Nepripravljenost kandidirati za politično funkcijo

Ali pričakujete, da boste v prihodnosti kandidirali za kakšno od političnih funkcij? (n = 1387)

Deželan (2021): Substantivno predstavništvo mladih.

Odsotnost strankarske participacije

Deželan (2021): Substantivno predstavništvo mladih.

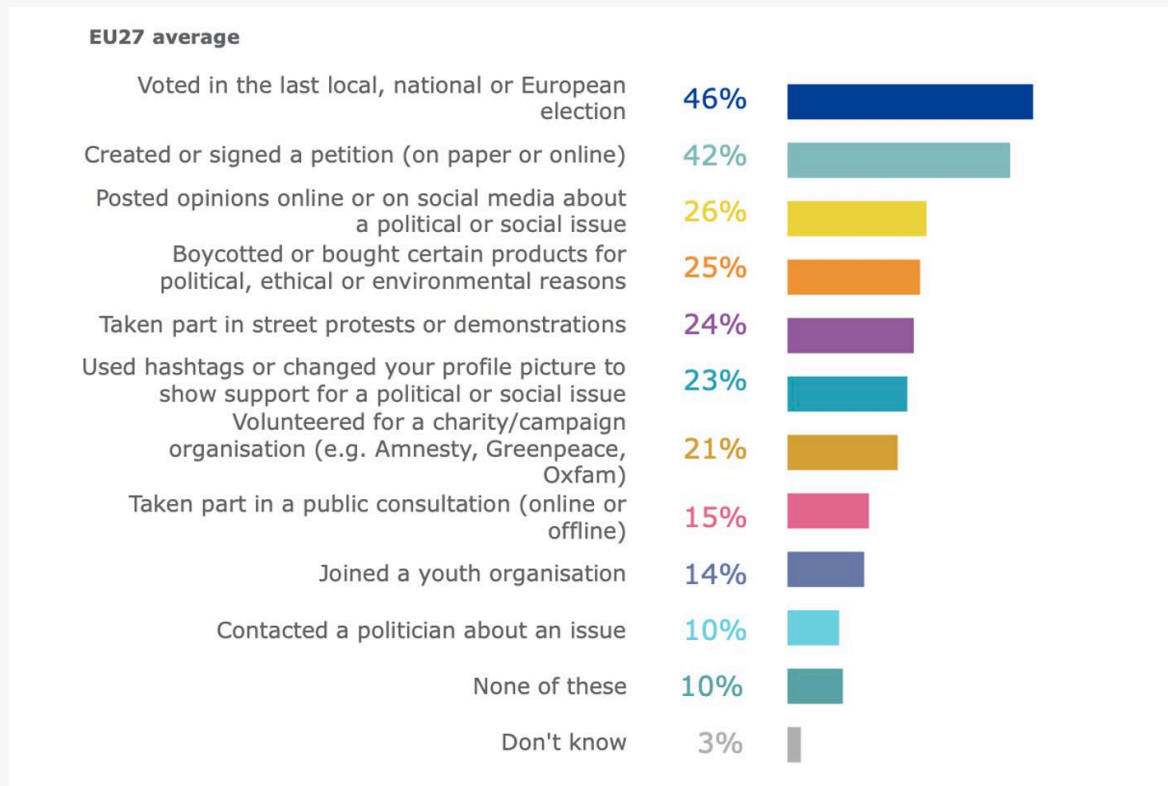
Odsotnost političnega predstavnštva mladih

(poslanci po starostnih skupinah v izbranih evropskih parlamentih)

Selected countries		24 or less	29 or less	34 or less	39 or less
Male	<i>(Count)</i>	2	8	46	153
	<i>(Percentage)</i>	0,1%	0,4%	2,5%	8,2%
Female	<i>(Count)</i>	0	1	17	62
	<i>(Percentage)</i>	0,0%	0,1%	0,9%	3,3%
Total	<i>(Count)</i>	2	9	63	215
	<i>(Percentage)</i>	0,1%	0,5%	3,4%	11,6%
Grand Total		1861	1861	1861	1861

Kakšna pa je politična participacija
mladih in vzroki zanjo?

Značilnosti politične participacije mladih

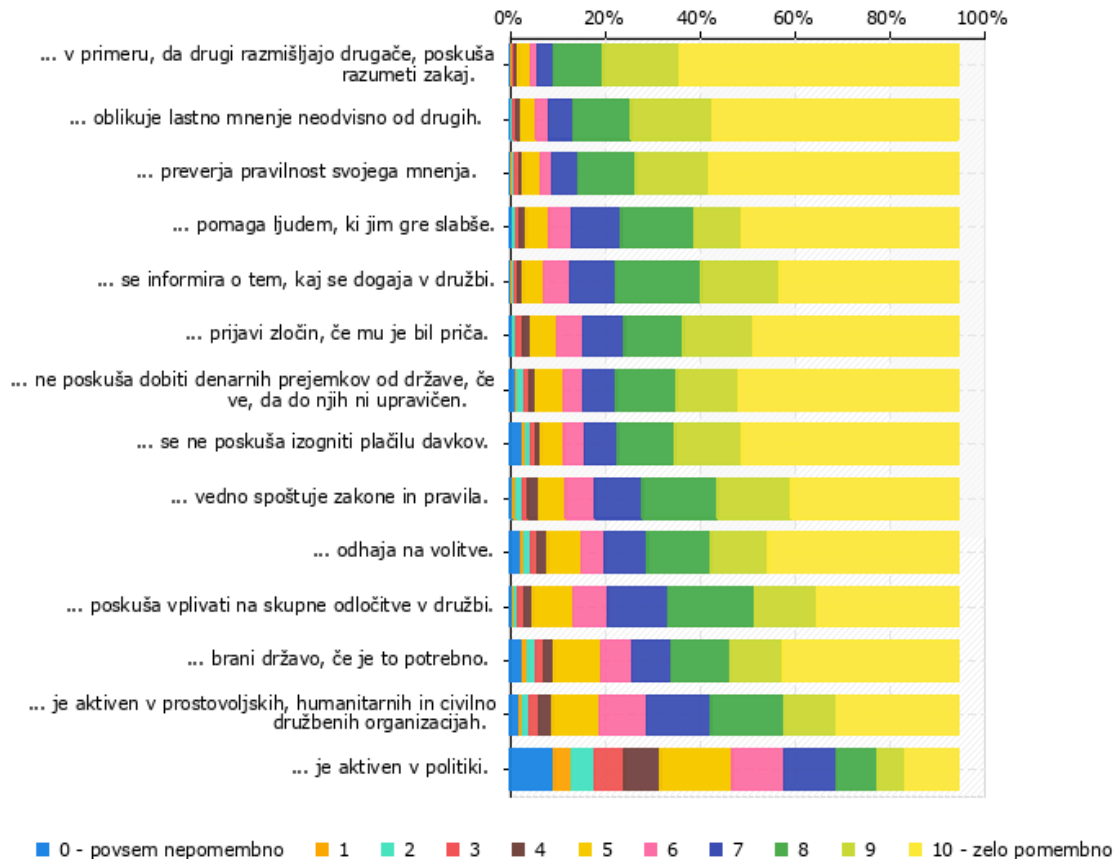
EP Youth Survey (2021)

Razlage za značilnosti participacije mladih

- **učinek življenjskega cikla** (izkušnje, znanje, modrost)
- **učinek periode** (posamični dogodki močno zaznamujejo in vplivajo na politično socializacijo v formativnih letih, manj fiksne ideje)
- **generacijski učinek** (pomen politične socializacije za politično participacijo, odlog v doseganju nekaterih etap v tranziciji v odraslost bo neizogibno vodil do trajnih sprememb v participaciji)

PODOBA DOBREGA DRŽAVLJANA MLADIH V SLOVENIJI

- (1) politična participacija,
- (2) avtonomija (kritičnost in deliberacija),
- (3) sprejemanje družbenega reda,
- (4) solidarnost

Pojav omreženega državljana

- participacija v nehierarhičnih omrežjih
- projektna/problemska/tematska usmerjenost
- akcija in upravljanje z družbenimi stiki preko interneta
- zgodovinske referenčne točke so povezane z globalnim kapitalizmom informacijskih omrežij
- identitetna politika/politika doživetega izkustva (izkušnje kot pripadnik določene skupine iz prve roke)
- prelom z državljanstvom, ki temelji na dolžnostih, premik k dejavnemu državljanstvu

Ne gre za vprašanje ali mladi participirajo,
temveč kje participirajo.

Kako prepričati nove državljane v
množičnejšo participacijo v
institucionalni politiki?

Poglavitni vzroki za neparticipacijo

- nezainteresiranost (apatija)
- neinformiranost
- nezaupanje
- neopolnomočenost

Model virov, interesa in rekrutacije

- NE MOREM (pomanjkanje virov – intelektualnih, finančnih ipd.)
- NE ŽELIM (pomanjkanje psihološkega motiva — pomanjkanje interesa za politiko, nezaupanje, cinizem)
- NIHČE ME NE POVABI (pomanjkanje rekrutacijskih omrežij, mobilizacijskih mehanizmov)